

Oikeustapauskokoelma

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (suuri jaosto)

26 päivänä helmikuuta 2019*

Ennakkoratkaisupyyntö – Pääomien vapaa liikkuvuus – Pääomanliikkeet jäsenvaltioiden ja kolmansien maiden välillä – Standstill-lauseke – Kolmansiin maihin sijoittautuneita väliyhtiöitä koskeva jäsenvaltion kansallinen säännöstö – Kyseisen säännöstön muuttaminen, minkä jälkeen aikaisempi säännöstö otettiin uudelleen käyttöön – Kolmanteen maahan sijoittautuneen yhtiön tulot, jotka perustuvat sen saataviin jäsenvaltioon sijoittautuneelta yhtiöltä – Tällaisten tulojen liittäminen verovelvollisen, jonka verotuksellinen asuinpaikka on jäsenvaltiossa, veron määräytymisperusteeseen – Pääomien vapaan liikkuvuuden rajoittaminen – Oikeuttaminen

Asiassa C-135/17,

jossa on kyse SEUT 267 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyyntöstä, jonka Bundesfinanzhof (liittovaltion ylin verotuomioistuin, Saksa) on esittänyt 12.10.2016 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut unionin tuomioistuimeen 15.3.2017, saadakseen ennakkoratkaisun asiassa

X GmbH

vastaan

Finanzamt Stuttgart – Körperschaften,

UNIONIN TUOMIOISTUIN (suuri jaosto),

toimien kokoonpanossa: presidentti K. Lenaerts, jaostojen puheenjohtajat J.-C. Bonichot, M. Vilaras, E. Regan, F. Biltgen, K. Jürimäe ja C. Lycourgos sekä tuomarit A. Rosas (esittelevä tuomari), E. Juhász, M. Ilešič, J. Malenovský, E. Levits ja L. Bay Larsen,

julkisasiamies: P. Mengozzi,

kirjaaja: hallintovirkamies R. Şereş,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 5.3.2018 pidetyssä istunnossa esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

- X GmbH, edustajinaan K. Weber ja D. Pohl, Rechtsanwältin,
- Saksan hallitus, asiamiehinnään T. Henze ja R. Kanitz,
- Ranskan hallitus, asiamiehinnään D. Colas, E. de Moustier ja S. Ghiandoni,
- Ruotsin hallitus, asiamiehinnään A. Falk, C. Meyer-Seitz, H. Shev, L. Zettergren ja L. Swedenborg,

* Oikeudenkäyntikieli: saksa.

– Euroopan komissio, asiamiehinään B.-R. Killmann ja N. Gossement,
kuultuaan julkisasiamiehen 5.6.2018 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,
on antanut seuraavan

tuomion

- 1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee SEUT 63 ja SEUT 64 artiklan tulkintaa.
- 2 Tämä pyyntö on esitetty asiassa, jossa ovat vastakkain Saksan oikeuden mukaisesti perustettu yhtiö X GmbH ja Finanzamt Stuttgart–Körperschaften (Stuttgartin verotoimiston yhteisöverotusyksikkö, Saksa) ja joka koskee Sveitsin oikeuden mukaisesti perustetun yhtiön Y, josta X omistaa 30 prosenttia, tulojen liittämistä X:n veron määräytymisperusteeseen.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

- 3 Verotuksen ulkomaansuhteista 8.9.1972 annetun lain (Gesetz über die Besteuerung bei Auslandsbeziehungen; BGBl. 1972 I, s. 1713), sellaisena kuin sitä sovelletaan pääasiassa (jäljempänä AStG 2006), neljäs osa, jonka otsikko on ”Yhtiöosuudet ulkomaisissa väliyhtiöissä”, sisältää kyseisen lain 7–14 §:n.
- 4 AStG 2006:n 7 §:n 1 momentin mukaan ”ulkomainen yhtiö” on ”yhteisöverolaissa [Körperschaftsteuergesetz] tarkoitettu yhteisö, henkilöyhteenliittymä tai omaisuusmassa, jonka johto tai kotipaikka ei ole [Saksassa] ja jotka eivät jää [kyseisen lain] 3 §:n 1 momentin nojalla yhteisöverovelvollisuuden ulkopuolelle”. Saman 7 §:n 1 momentissa säädetään, että jos yleisesti verovelvolliset henkilöt omistavat yli puolet tällaisen yhtiön pääomasta, tuloja, joiden osalta kyseinen yhtiö on AStG 2006:n 8 §:ssä tarkoitettu väliyhtiö (Zwischengesellschaft), verotetaan kunkin tällaisen henkilön tuloina niiden osuuksien suhteessa, jotka ne omistavat mainitun yhtiön nimellis pääomasta.
- 5 AStG 2006:n 7 §:n 6 momentissa säädetään seuraavaa:
”Jos ulkomainen yhtiö on 6 a §:ssä tarkoitettujen ’pääomasijoituksen luonteisten välitulojen’ osalta väliyhtiö ja jos yleisesti verovelvollinen omistaa kyseisen yhtiön pääomasta vähintään 1 prosentin, kyseisiä välituloja verotetaan kyseisen verovelvollisen tuloina 1 momentissa säädetyn mukaisesti, vaikka muut kyseisen momentin mukaiset edellytykset eivät täytyisi. – –”
- 6 AStG 2006:n 7 §:n 6 a momentissa säädetään seuraavaa:
”Pääomasijoituksen luonteiset välitulot’ ovat ulkomaisen väliyhtiön tuloja – –, jotka ovat peräisin maksuvälineiden, saamisoikeuksien, arvopapereiden, yhtiöosuuksien (lukuun ottamatta 8 §:n 1 momentin 8 ja 9 kohdassa tarkoitettuja tuloja) tai vastaavanlaisten varallisuuserien omistamisesta, hallinnoimisesta tai arvon säilyttämisestä tai kasvattamisesta, ellei verovelvollinen osoita, että tulot ovat peräisin 8 §:n 1 momentin 1–6 kohdan soveltamisalaan kuuluvasta toiminnasta, joka palvelee ulkomaisen yhtiön omaa toimintaa – –.”
- 7 AStG 2006:n 8 §:n 1 momentin mukaan kolmanteen maahan sijoittautunutta yhtiötä pidetään ”väliyhtiönä” sellaisten tulojen osalta, joita verotetaan kevyesti ja jotka eivät ole peräisin kyseisen momentin 1–10 kohdassa luetelluista taloudellisista toiminnoista. Viimeksi mainittujen säännösten mukaan väliyhtiön käsitteen ulkopuolelle jäävät sellaiset yhtiöt, jotka – ellei eräistä poikkeuksista ja täsmennyksistä muuta seuraa – saavat tuloja maa- ja metsätaloudesta, esineiden valmistus-, käsittely-, jalostamis- tai asentamistoiminnasta, energiantuotannosta, mineraalien etsintä- ja kaivaustoiminnasta,

luottolaitos- tai vakuutusyrittäjätoiminnasta, kaupankäynnistä, palvelujen suorittamisesta, vuokraustoiminnasta, sellaisten pääomien hankinnasta ja antolainauksesta, joiden osalta verovelvollinen osoittaa, että ne on hankittu yksinomaan ulkomaisilta pääomamarkkinoilta eikä verovelvolliseen tai ulkomaiseen yhtiöön etuyhteydessä olevalta henkilöltä, pääomayhtiöiden voitonjaosta, toisesta yhtiöstä omistetun osuuden luovutuksesta taikka tällaisen yhtiön purkamisesta tai sen pääoman alentamisesta ja yhtiöjärjestelystä.

- 8 Kolmansiin maihin sijoittautuneiden väliyhtiöiden määrittelemiseksi AStG 2006:n 8 §:n 3 momentissa määritellään, että verotus on ”kevyttä”, jos tuloihin sovellettava vero on alempi kuin 25 prosenttia.

Pääasia ja ennakkoratkaisukysymykset

- 9 Ennakkoratkaisupyyntöä ilmenee, että Saksan oikeuden mukaisesti perustettu rajavastuuyhtiö X omisti pääasiassa kyseessä olevalla ajanjaksolla 30 prosenttia pääomayhtiöstä Y, jonka kotipaikka ja johto olivat Sveitsissä. Y teki kesäkuussa 2005 ”saatavien ostamista ja luovuttamista” koskevan sopimuksen Saksassa asuvan urheiluun liittyviä oikeuksia hallinnoivan yhtiön Z GmbH:n kanssa.
- 10 Y:lle näin siirtyneet saatavat perustuivat sopimuksiin, joiden perusteella Z maksoi erälle urheiluseuroille avustuksia, joihin ei liittynyt takaisinmaksuvelvollisuutta, ja antoi näin seurojen käyttöön likvidejä varoja, minkä vastikkeena se sai ”voitto-osuuksia”, joiden vähimmäismäärät vastasivat Z:n avustuksina maksamia määriä mutta jotka saattoivat kuitenkin olla suurempia muun muassa kyseessä olevan seuran urheilullisen menestyksen ja sen erityisesti lähetysoikeuksista saamien tulojen mukaan.
- 11 Y maksoi Z:lle kyseessä olevien saatavien luovutuksesta 11 940 461 euron kauppahinnan, johon se oli kokonaisuudessaan hankkinut ulkopuolisen rahoituksen. X myönsi marraskuussa 2005 Y:lle 2,8 miljoonan euron suuruisen lainan.
- 12 Stuttgartin verotoimiston yhteisöverotusyksikkö totesi 1.1.2007 tekemällään päätöksellä, että X oli saanut kolmannessa maassa asuvan yhtiön passiiviseen toimintaan perustuvia tuloja. Koska Y:tä oli verotoimiston mukaan pidettävä AStG 2006:n 7 §:n 6 ja 6 a momentissa tarkoitettujen ”pääomasijoituksen luonteisten välitulojen” osalta väliyhtiönä, osa Y:n Z:lta ostamiensa saatavien perusteella saamista tuloista liitettiin X:n verotettavaan tuloihin ja sen voitoksi vuodelta 2006 todettiin 546 651 euroa, josta voitiin vähentää edellisvuodelta todettu 95 223 euron tappio.
- 13 X nosti kyseisestä päätöksestä kanteen Finanzgericht Baden-Württembergissä (Baden-Württembergin osavaltion verotuomioistuin, Saksa), joka kuitenkin hylkäsi kanteen.
- 14 Hylkäävän tuomion jälkeen X saattoi asian Bundesfinanzhofin (liittovaltion ylin verotuomioistuin, Saksa) käsiteltäväksi. Viimeksi mainitun mukaan on riidatonta, että Y oli X:ään nähden ”väliyhtiö” ja että Y:n saatavien luovutus sopimuksen perusteella saamat tulot olivat AStG 2006:n 7 §:n 6 momentissa ja 8 §:n 1 momentissa tarkoitettuja ”pääomasijoituksen luonteisia välituloja”. Koska X omisti yli 1 prosentin kyseisen kolmannessa maassa asuvan yhtiön pääomasta, mainitut Y:n saamat tulot oli liitetty kyseisten säännösten mukaisesti aivan oikein X:n veron määräytymisperusteeseen sen omistusosuutta mainitussa yhtiössä vastaavasti. Niinpä kyseinen tuomioistuin totesi, ettei X:n valitus 1.1.2007 tehdystä päätöksestä ollut Saksan oikeuden nojalla perusteltu.
- 15 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin toteaa kuitenkin, että mainittuja säännöksiä sovelletaan ainoastaan osuuksiin, jotka saksalaiset verovelvolliset omistavat kolmansissa maissa asuvista yhtiöistä. Tässä tilanteessa se pohtii sitä, eivätkö kyseessä olevat säännökset ole ristiriidassa SEUT 63 artiklan 1 kohdan kanssa, jossa kielletään muun muassa kaikki rajoitukset, jotka koskevat pääomanliikkeitä jäsenvaltioiden ja kolmansien maiden välillä.

- 16 Kyseinen tuomioistuin muistuttaa kuitenkin ennen sen pohtimista, onko kansallinen säännöstö sopusoinnussa SEUT 63 artiklan kanssa, että SEUT 64 artiklan 1 kohdan niin sanotun standstill-lausekkeen mukaan SEUT 63 artiklassa tarkoitettu kielto ”ei estä soveltamasta kolmansiin maihin sellaisia rajoituksia, jotka ovat kansallisen lainsäädännön tai unionin oikeuden mukaan voimassa 31 päivänä joulukuuta 1993 ja jotka koskevat pääomanliikkeitä kolmansiin maihin tai kolmansista maista”, jos tällaisiin pääomanliikkeisiin liittyy muun muassa suoria sijoituksia. Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin lähtee siitä, että pääasiassa kyseessä olevaan tilanteeseen liittyy suora sijoitus kolmanteen maahan – tässä tapauksessa Sveitsiin – mutta pitää tarpeellisena ratkaista ensin sen, onko kolmansissa maissa asuvia väliyhtiöitä koskeneita ja riidanalaisella verokaudella sovellettuja kansallisia säännöksiä pidettävä 31.12.1993 voimassa olleena rajoituksena, koska kyseisiä säännöksiä on muutettu jossain määrin kyseisen ajankohdan jälkeen.
- 17 Tältä osin Bundesfinanzhof selittää, että 31.12.1993 voimassa olleita sääntöjä muutettiin muun muassa verokantojen alentamisesta ja yritysverotuksen uudistamisesta 23.10.2000 annetulla lailla (Gesetz zur Senkung der Steuersätze und zur Reform der Unternehmensbesteuerung; BGBl. 2000 I, s. 1433; jäljempänä StSenkG 2000), joka tuli voimaan 1.1.2001. Kyseinen tuomioistuin mainitsee, että StSenkG 2000:lla ”järjestettiin perusteellisesti uudelleen” 31.12.1993 voimassa olleita säännöksiä mutta muutokset kumottiin kuitenkin pian tämän jälkeen yritysverotuksen kehittämistä 20.12.2001 annetulla lailla (Gesetz zur Fortentwicklung des Unternehmenssteuerrechts (BGBl. 2001 I, s. 3858; jäljempänä UntStFG 2001), joka tuli voimaan 25.12.2001 ja johon sisältyy kolmansissa maissa asuviin väliyhtiöihin sovellettavan järjestelmän osalta olennaisilta osin samanlainen suoriin sijoituksiin liittyviä pääomanliikkeitä koskeva rajoitus kuin 31.12.1993 voimassa olleisiin säännöksiin. Koska StSenkG 2000:lla tehdyistä muutoksista saattoi merkityksellisten säännösten mukaan seurata ”pääomasijoituksen luonteisten välitulojen” liittäminen kotimaisen verovelvollisen veron määräytymisperusteeseen vasta vuodesta 2002 alkaen, niiden kumoaminen tapahtui jo ennen kuin mainitut muutokset olisivat mahdollistaneet sen, että verohallinto ottaa tällaiset tulot huomioon.
- 18 Tässä tilanteessa Bundesfinanzhof pyytää SEUT 64 artiklan 1 kohdan mukaisen standstill-lausekkeen tulkintaa kahdelta kannalta.
- 19 Ensimmäiseksi se pohtii olennaisilta osin sitä, mahdollistaako SEUT 64 artiklan 1 kohdan mukainen poikkeus jäsenvaltion ja kolmannen maan välisten pääomanliikkeiden, joihin liittyy suoria sijoituksia, rajoituksen soveltamisen, vaikka kyseessä olevan säännösten aineellista soveltamisalaa laajennettiin 31.12.1993 jälkeen kattamaan myös muita sijoituksia, muun muassa niin sanotut ”portfoliosijoitukset”. Tältä osin ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin esittää, että AStG 2006:n 7 §:n 6 momentilla, sellaisena kuin se oli UntStFG 2001:llä muutettuna, muun muassa laskettiin tällaisen tuloihin liittäminen edellyttämää omistusosuutta kolmanteen maahan sijoittautuneen väliyhtiön pääomasta 10 prosentista 1 prosenttiin. Koska muutos ei lähtökohtaisesti koskenut pääasiassa kyseessä olevia suoria sijoituksia, standstill-lauseketta voidaan ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen mielestä kuitenkin soveltaa pääasian tilanteessa.
- 20 Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen toinen SEUT 64 artiklan 1 kohtaa koskeva epävarmuus liittyy StSenkG 2000:lla ”pääomasijoituksen luonteisia välituloja” koskeviin säännöksiin tehtyjen huomattavien muutosten ajalliseen ulottuvuuteen. Muutokset tulivat voimaan, vaikkakin niistä saattoi seurata välitulojen liittäminen kotimaisen verovelvollisen veron määräytymisperusteeseen vasta sen jälkeen, kun mainitut muutokset oli kumottu UntStFG 2001:llä. Oikeudellisen tilanteen, joka vallitsi 31.12.1993, muutos oli kuitenkin – tosin väliaikaisesti – tullut osaksi kansallista oikeusjärjestystä ja saattoi näin ollen katkaista kyseisenä ajankohtana voimassa olleiden rajoittavien säännösten voimassaolon. Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee tässä yhteydessä, voiko 31.12.1993 voimassa olleiden pääomanliikkeiden kansallisen rajoituksen säilyttäminen estyä yksinomaan muutossäännösten muodollisen normatiivisen vaikutuksen vuoksi vai onko kyseinen säännöstö pitänyt myös panna tosiasiallisesti täytäntöön käytännössä.

- 21 Siltä varalta, ettei kyseessä oleva kansallinen säännöstö kuulu SEUT 64 artiklan 1 kohdan mukaisen standstill-lausekkeen soveltamisalaan jommankumman näistä seikoista vuoksi, jolloin sitä on arvioitava pääomien vapaata liikkuvuutta koskevan unionin oikeuden valossa, ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin pohtii, onko tällainen säännöstö SEUT 63 artiklan 1 kohdassa kielletty rajoitus ja jos on, voidaanko tällainen rajoitus oikeuttaa yleistä etua koskevilla pakottavilla syillä. Se muistuttaa tässä yhteydessä, että unionin tuomioistuin arvioi väliyhteisöjen tulojen verottamista 12.9.2006 antamassaan tuomiossa Cadbury Schweppes ja Cadbury Schweppes Overseas (C-196/04, EU:C:2006:544); tämän tuomion taustalla ollut asia liittyi kuitenkin sijoittautumisvapauden, jota sovelletaan jäsenvaltioiden välisissä suhteissa, eikä pääomien vapaan liikkuvuuden, jota sovelletaan myös jäsenvaltioiden ja kolmansien maiden välisissä suhteissa, asiayhteydessä.
- 22 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin katsoo, että jos viimeksi mainitussa tuomiossa sijoittautumisvapauden asiayhteydessä kehiteltyjä periaatteita on sovellettava varauksetta pääomanliikkeisiin jäsenvaltioiden ja kolmansien maiden välillä, kyseessä oleva Saksan säännöstö on ristiriidassa SEUT 63 artiklan 1 kohdan kanssa. Kyseisen säännösten mukaan ”pääomasijoituksen luonteisia välituloja” ei nimittäin liitetä saksalaisen osuudenomistajan veron määräytymisperusteeseen vain 12.9.2006 annetussa tuomiossa Cadbury Schweppes ja Cadbury Schweppes Overseas (C-196/04, EU:C:2006:544) tarkoitettujen puhtaasti keinotekoisien järjestelyjen, joilla pyritään kiertämään kansallisten verosäännösten vaikutus, tapauksessa. Kyseessä olevaa kansallista säännöstöä sovelletaan sen mukaan sitä vastoin riippumatta väliyhteisön taloudellisesta tehtävästä, eikä kyseessä olevalla osuudenomistajalla ole mahdollisuutta esittää veroviranomaisille, mikä on sen kolmannessa maassa harjoittaman toiminnan taloudellinen peruste, ja näyttää sitä toteen.
- 23 Niinpä ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin pohtii, sovelletaanko 12.9.2006 annetussa tuomiossa Cadbury Schweppes ja Cadbury Schweppes Overseas (C-196/04, EU:C:2006:544) ilmaistuja sijoittautumisvapauden rajoittamisen mahdollisesti oikeuttavia perusteita suhteissa kolmansiin maihin ja jos sovelletaan, mitkä laadulliset ja määrälliset edellytykset kolmannessa maassa asuvasta yhtiöstä omistetun osuuden on tässä yhteydessä täytettävä, jotta sitä ei pidetä ”puhtaasti keinotekoisena”.
- 24 Tässä tilanteessa Bundesfinanzhof on päättänyt lykätä asian käsittelyä ja esittää unionin tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:
- ”1) Onko EY 57 artiklan 1 kohtaa (josta on tullut SEUT 64 artiklan 1 kohta) tulkittava siten, ettei EY 56 artiklaa (josta on tullut SEUT 63 artikla) sovelleta jäsenvaltiossa 31.12.1993 suorien sijoitusten yhteydessä voimassa olleeseen pääomanliikkeitä kolmansiin maihin ja kolmansista maista koskeneeseen rajoitukseen silloinkaan, kun kyseisenä päivänä voimassa ollut, pääomanliikkeitä kolmansiin maihin ja kolmansista maista rajoittanut kansallinen oikeussääntö koski lähinnä vain suoria sijoituksia, mutta sitä on määräpäivän jälkeen laajennettu siten, että se koskee myös ulkomaisiin yhtiöihin tehtyjä portfoliosijoituksia, joissa omistusosuus jää alle 10 prosentin raja-arvon?
- 2) Jos ensimmäiseen kysymykseen vastataan myöntävästi, onko EY 57 artiklan 1 kohtaa tulkittava siten, että kyseisenä määräpäivänä eli 31.12.1993 suorien sijoitusten yhteydessä voimassa olleen, pääomanliikkeitä kolmansiin maihin ja kolmansista maista koskeneen rajoituksen sisältäneen kansallisen oikeussäännön soveltamisena on pidettävä sitä, että sovelletaan kyseisenä päivänä voimassa ollutta rajoitusta pääosin vastaavaa myöhempää oikeussääntöä, vaikka kyseisenä päivänä voimassa ollutta rajoitusta on muutettu kyseisen päivän jälkeen lyhyeksi ajaksi olennaisesti lailla, joka on tullut voimaan mutta jota ei ole käytännössä sovellettu milloinkaan, koska se on korvattu nyt sovellettavalla oikeussäännöllä jo ennen kuin sitä on voitu soveltaa ensimmäiseenkin yksittäistapaukseen?
- 3) Jos jompaankumpaan edellisistä kysymyksistä vastataan kieltävästi, onko EY 56 artikla esteenä jäsenvaltion säännöstölle, jonka mukaan kyseisessä jäsenvaltiossa asuvan verovelvollisen, joka omistaa toisessa valtiossa (tässä: Sveitsissä) asuvasta yhtiöstä vähintään 1 prosentin, veron

määräytymisperusteeseen lisätään kyseisen yhtiön tuottamia positiivisia tuloja, jotka ovat luonteeltaan pääomasijoituksen kaltaisia, kyseistä omistusosuutta vastaava määrä, kun näihin tuloihin sovelletaan alempaa verokantaa kuin ensiksi mainitussa valtiossa?”

Ennakkoratkaisukysymysten tarkastelu

Ensimmäinen kysymys

- 25 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedusteleo ensimmäisellä kysymyksellään olennaisilta osin sitä, onko SEUT 64 artiklan 1 kohdan mukaista standstill-lauseketta tulkittava siten, että SEUT 63 artiklan 1 kohta ei ole esteenä jäsenvaltion säännösten mukaan 31.12.1993 suorien sijoitusten yhteydessä olennaisilta osin voimassa olleen, pääomanliikkeitä kolmansiin maihin ja kolmansista maista koskeneen rajoituksen soveltamiselle, vaikka kyseistä rajoitusta on kyseisen ajankohdan jälkeen laajennettu koskemaan myös sellaisia omistusosuuksia, joihin ei liity suoraa sijoitusta.
- 26 SEUT 63 artiklan 1 kohdassa kielletään yleisesti rajoitukset, jotka koskevat pääomanliikkeitä jäsenvaltioiden ja kolmansien maiden välillä. Kyseisessä määräyksessä tarkoitettuja pääomanliikkeitä ovat muun muassa suorat sijoitukset, jotka tapahtuvat osallistumalla yritykseen omistamalla osakkeita siinä laajuudessa, että on tosiasiallisesti mahdollista osallistua yrityksen hallinnoimiseen tai käyttää siinä määräysvaltaa (ns. suorat sijoitukset), ja arvopapereiden hankkiminen pääomamarkkinoilta siten, että ainoana tarkoituksena on taloudellisen sijoituksen tekeminen ilman aikomusta vaikuttaa yrityksen hallinnoimiseen tai käyttää siinä määräysvaltaa (ns. portfoliosijoitukset) (ks. vastaavasti tuomio 28.9.2006, komissio v. Alankomaat, C-282/04 ja C-283/04, EU:C:2006:608, 18 ja 19 kohta ja lausunto 2/15 (vapaakauppasopimus Singaporen kanssa), 16.5.2017, EU:C:2017:376, 80 ja 227 kohta).
- 27 SEUT 64 artiklan 1 kohdan mukaan jäsenvaltio voi kuitenkin jatkaa suhteissa kolmansiin maihin pääomanliikkeiden sellaisten rajoitusten soveltamista, jotka kuuluvat tämän määräjksen aineelliseen soveltamisalaan, vaikka kyseiset rajoitukset ovat SEUT 63 artiklan 1 kohdassa määrätyn pääomien vapaan liikkuvuuden periaatteen vastaisia, kunhan ne olivat voimassa jo 31.12.1993 (ks. vastaavasti tuomio 12.12.2006, Test Claimants in the FII Group Litigation, C-446/04, EU:C:2006:774, 187 kohta; tuomio 24.5.2007, Holböck, C-157/05, EU:C:2007:297, 39 kohta ja tuomio 24.11.2016, SECIL, C-464/14, EU:C:2016:896, 86 kohta).
- 28 Koska SEUT 64 artiklan 1 kohdan standstill-lausekkeessa määrätään, että SEUT 63 artikla ”ei estä soveltamasta kolmansiin maihin sellaisia rajoituksia, jotka ovat kansallisen lainsäädännön tai unionin oikeuden mukaan voimassa 31.12.1993 ja jotka koskevat pääomanliikkeitä kolmansiin maihin tai kolmansista maista, jos näihin liittyy suoria sijoituksia – –”, sen sanamuodostakin ilmenee, että kyseisen lausekkeen aineelliseen soveltamisalaan kuuluvat pääomanliikkeet kolmansiin maihin tai kolmansista maista, jos niihin liittyy suoria sijoituksia. Portfoliosijoitukset eivät sen sijaan kuulu siinä tarkoitettuihin pääomanliikkeisiin.
- 29 Tässä yhteydessä on mainittava ennakkoratkaisupyynnöstä ilmenevän yhtäältä, että X omisti pääasiassa kyseessä olevalla verokaudella 30 prosenttia Y:stä, ja ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin pitää tätä suorana sijoituksena, ja toisaalta, että pääasiassa kyseessä olevan kansallisen säännösten soveltamisalaa laajennettiin 31.12.1993 jälkeen siten, että se saatettiin käsittämään paitsi yli 10 prosentin omistusosuudet kolmannessa maassa asuvan yhtiön pääomasta myös alle 10 prosentin osuudet tällaisten yhtiöiden pääomasta, ja mainittu tuomioistuin pitää näitä jälkimmäisiä portfoliosijoituksina.
- 30 SEUT 64 artiklan 1 kohdan mukaisen standstill-lausekkeen soveltamisen kannalta ei ole kuitenkaan välttämätöntä, että pääomanliikkeitä kolmansiin maihin tai kolmansista maista rajoittava kansallinen säännöstö koskee yksinomaan kyseisessä määräyksessä tarkoitettuja pääomanliikkeitä.

- 31 Tältä osin on mainittava unionin tuomioistuimen jo todenneen, että se, että kansallista säännöstöä sovelletaan SEUT 64 artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen pääomanliikkeiden lisäksi myös muissa tilanteissa, ei voi olla esteenä standstill-lausekkeen soveltamiselle siinä tarkoitetuissa olosuhteissa. Lausekkeen aineellinen soveltamisala ei nimittäin riipu kansallisen rajoituksen täsmällisestä kohteesta vaan sen vaikutuksesta SEUT 64 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuihin pääomanliikkeisiin (ks. vastaavasti tuomio 15.2.2017, X, C-317/15, EU:C:2017:119, 21 ja 22 kohta).
- 32 Niinpä SEUT 63 artiklan 1 kohta ei ole esteenä kansallisen oikeuden perusteella 31.12.1993 voimassa olleen ja SEUT 64 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja pääomanliikkeitä, kuten muun muassa suorat sijoitukset, kolmansiin maihin tai kolmansista maista koskevan rajoituksen soveltamiselle riippumatta mainitun rajoituksen taustalla olevan säännösten soveltamisalan mahdollisesta laajentamisesta muunlaisiin pääomanliikkeisiin, kuten portfoliosijoituksiin, kyseisen ajankohdan jälkeen.
- 33 Tässä tilanteessa on todettava, kuten julkisasiamies esittää olennaisilta osin ratkaisuehdotuksensa 58 ja 59 kohdassa, että vaikka UntStFG 2001:llä säädetty omistusosuutta kyseessä olevien yhtiöiden pääomasta koskevan kynnysarvon alentaminen 10 prosentista 1 prosenttiin saattoi johtaa siihen, että pääasiassa kyseessä olevan kansallisen säännösten soveltamisalaan sisällytettiin myös muut kuin suorat sijoitukset, sillä ei voi olla vaikutusta kyseessä olevan jäsenvaltion mahdollisuuteen jatkaa kansallisen oikeuden perusteella 31.12.1993 voimassa olleiden rajoitusten soveltamista kolmansiin maihin nähden siltä osin kuin ne koskevat SEUT 64 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja pääomanliikkeitä.
- 34 Ensimmäiseen kysymykseen on edellä esitetyn perusteella vastattava, että SEUT 64 artiklan 1 kohdan standstill-lauseketta on tulkittava siten, että SEUT 63 artiklan 1 kohta ei ole esteenä jäsenvaltion säännösten mukaan 31.12.1993 suorien sijoitusten yhteydessä olennaisilta osin voimassa olleen, pääomanliikkeitä kolmansiin maihin ja kolmansista maista koskeneen rajoituksen soveltamiselle, vaikka kyseistä rajoitusta on kyseisen ajankohdan jälkeen laajennettu koskemaan myös sellaisia omistusosuuksia, joihin ei liity suoraa sijoitusta.

Toinen ennakkoratkaisukysymys

- 35 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedusteleo toisella kysymyksellään, joka on esitetty siltä varalta, että ensimmäiseen kysymykseen vastataan myöntävästi, olennaisilta osin sitä, onko SEUT 64 artiklan 1 kohdan mukaista standstill-lauseketta tulkittava siten, että SEUT 63 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua kieltoa sovelletaan suorien sijoitusten yhteydessä pääomanliikkeitä kolmansiin maihin tai kolmansista maista koskevaan rajoitukseen, jos kyseisen rajoituksen taustalla olevaa kansallista verosäännöstöä on 31.12.1993 jälkeen muutettu olennaisesti antamalla laki, joka on tullut voimaan mutta joka on jo ennen sen soveltamista käytännössä korvattu sisällöllisesti samanlaisella säännöstöllä kuin se, jota sovellettiin 31.12.1993.
- 36 Kuten edellä 27 kohdasta olennaisilta osin ilmenee, SEUT 64 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu standstill-lauseke mahdollistaa poikkeuksena EUT-sopimuksessa vahvistetusta pääomien vapaan liikkuvuuden periaatteesta rajoitusten soveltamisen tiettyihin pääomanliikkeiden lajeihin, kunhan rajoitukset ovat 31.12.1993 voimassa olleita rajoituksia.
- 37 SEUT 64 artiklan 1 kohdassa tarkoitettun 31.12.1993 voimassa olleen rajoituksen käsitteen osalta on muistutettava, että kyseisen ajankohdan jälkeen annetut kansalliset säännökset eivät yksin tästä syystä jää automaattisesti kyseisen määräyksen mukaisen poikkeusjärjestelyn ulkopuolelle. Unionin tuomioistuin on nimittäin hyväksynyt, että tällaisiin ”voimassa olleisiin” rajoituksiin voidaan rinnastaa mainitun ajankohdan jälkeisten säännösten mukaiset rajoitukset, jotka ovat sisällöltään identtiset aikaisempaan lainsäädäntöön sisältyneiden rajoitusten kanssa tai joilla vain väljennetään tai poistetaan aiempaan lainsäädäntöön sisältyneitä esteitä, jotka kohdistuvat liikkumista koskevien vapauksien ja

oikeuksien käyttämiseen (ks. vastaavasti tuomio 12.12.2006, *Test Claimants in the FII Group Litigation*, C-446/04, EU:C:2006:774, 189 ja 192 kohta; tuomio 24.5.2007, *Holböck*, C-157/05, EU:C:2007:297, 41 kohta ja tuomio 18.12.2007, A, C-101/05, EU:C:2007:804, 49 kohta).

- 38 Vaikka SEUT 64 artiklan 1 kohdan standstill-lauseke antaa jäsenvaltioille näin ollen oikeuden jatkaa kyseisen lausekkeen aineelliseen soveltamisalaan kuuluvien rajoitusten soveltamista ilman ajallista rajoitusta, kunhan kyseiset rajoitukset on pidetty sisällöltään ennallaan, on mainittava, että unionin tuomioistuimen vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan 31.12.1993 voimassa olleen rajoituksen käsite edellyttää kuitenkin sitä, että oikeussäännöt, joihin kyseinen rajoitus sisältyy, ovat kuuluneet asianomaisen jäsenvaltion oikeusjärjestykseen keskeytyksettä kyseisestä päivämäärästä lähtien (tuomio 18.12.2007, A, C-101/05, EU:C:2007:804, 48 kohta; tuomio 5.5.2011, *Prunus ja Polonium*, C-384/09, EU:C:2011:276, 34 kohta ja tuomio 24.11.2016, *SECIL*, C-464/14, EU:C:2016:896, 81 kohta).
- 39 Niinpä unionin tuomioistuin on todennut, että SEUT 64 artiklan 1 kohdan standstill-lausekkeella käyttöön otettua poikkeusjärjestelyä ei sovelleta sellaisiin jäsenvaltion antamiin säännöksiin, joilla, vaikka ne ovat sisällöltään identtiset 31.12.1993 voimassa olleen lainsäädännön kanssa, on otettu uudelleen käyttöön pääomien vapaan liikkuvuuden este, joka aiemman lainsäädännön kumoamisen tai säännösten, joilla muutetaan ajattelua, johon aikaisempi lainsäädäntö perustui, antamisen jälkeen ei enää ollut voimassa (ks. vastaavasti tuomio 12.12.2006, *Test Claimants in the FII Group Litigation*, C-446/04, EU:C:2006:774, 192 kohta; tuomio 18.12.2007, A, C-101/05, EU:C:2007:804, 49 kohta ja tuomio 24.11.2016, *SECIL*, C-464/14, EU:C:2016:896, 87 ja 88 kohta).
- 40 On nimittäin katsottava, että jos jäsenvaltio toteuttaa tällaisen kumoamisen tai muuttamisen, se luopuu SEUT 64 artiklan 1 kohdan mukaisesta oikeudestaan jatkaa tiettyjen 31.12.1993 voimassa olleiden pääomanliikkeiden rajoitusten soveltamista suhteissa kolmansiin maihin (ks. vastaavasti tuomio 24.11.2016, *SECIL*, C-464/14, EU:C:2016:896, 86–88 kohta).
- 41 Niinpä SEUT 64 artiklan 1 kohdan soveltaminen edellyttää paitsi kyseessä olevien rajoitusten olennaisen aineellisen sisällön säilyttämistä voimassa myös mainitun rajoituksen ajallista jatkuvuutta. Jos edellytyksenä ei olisi, että kyseisen määräyksen mukaisen standstill-lausekkeen perusteella hyväksyttävät rajoitukset ovat kuuluneet kyseisen jäsenvaltion oikeusjärjestykseen keskeytyksettä 31.12.1993 lähtien, jäsenvaltio voisi nimittäin milloin tahansa ottaa uudelleen käyttöön pääomanliikkeitä kolmansiin maihin tai kolmansista maista koskevia rajoituksia, jotka olivat voimassa kansallisessa oikeusjärjestyksessä kyseisenä ajankohtana mutta joita ei ollut pidetty voimassa (ks. vastaavasti tuomio 18.12.2007, A, C-101/05, EU:C:2007:804, 48 kohta; tuomio 5.5.2011, *Prunus ja Polonium*, C-384/09, EU:C:2011:276, 34 kohta ja tuomio 24.11.2016, *SECIL*, C-464/14, EU:C:2016:896, 81 kohta).
- 42 Lisäksi on mainittava, että SEUT 64 artiklan 1 kohdan standstill-lauseketta on poikkeuksena pääomien vapaan liikkuvuuden peruseriaatteesta tulkittava suppeasti. Samoin edellytyksiä, jotka kansallisen lainsäädännön on täytettävä, jotta sen katsottaisiin olleen voimassa 31.12.1993 riippumatta kyseisen päivämäärän jälkeen kansallisiin oikeussääntöihin tehdyistä muutoksista, on myös tulkittava suppeasti (ks. vastaavasti tuomio 20.9.2018, *EV*, C-685/16, EU:C:2018:743, 80 ja 81 kohta).
- 43 Nyt käsiteltävässä asiassa on riidatonta, että pääasiassa kyseessä olevaa säännöstöä, joka oli voimassa 31.12.1993, on muutettu kyseisen ajankohdan jälkeen. Kuten muun muassa edellä 17 ja 20 kohdassa mainittiin, ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin esittää kuitenkin, että *StSenkG 2000*:lla mainittuna ajankohtana voimassa olleeseen säännöstöön tehdyt muutokset kumottiin jonkin aikaa niiden säätämisen jälkeen *UntStFG 2001*:n voimaantulon seurauksena.
- 44 On todettava, että vaikka ennakkoratkaisupyynnöstä ei ilmene, että *StSenkG 2000*:lla olisi kumottu 31.12.1993 voimassa olleen, ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen tarkoittaman rajoituksen taustalla olevat säännökset, ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin näyttää kuitenkin katsovan, että kyseisellä lailla aikaisempaan säännöstöön tehdyillä muutoksilla on vähintään muutettu ajattelua,

johon kyseinen säännöstö perustui. Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin nimittäin esittää tältä osin, että Saksan lainsäätävä uudisti StSenkG 2000:n antamisella merkittävästi yhtiöiden ja niiden osuudenomistajien verotusjärjestelmää, mukaan lukien yleiseen järjestelmään perustunut säännöstö kolmansiin maihin sijoittautuneista väliyhtiöistä, joka sen mukaan ”järjestettiin perusteellisesti uudelleen”.

- 45 Jos StSenkG 2000:lla kansalliseen säännöstöön tehdyillä muutoksilla todella muutettiin ajattelua, johon aiempi säännöstö perustui, tai jopa kumottiin kyseinen säännöstö, mikä ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen on selvitetävä, on tutkittava, mikä vaikutus standstill-lausekkeen soveltamiseen on sillä ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen mainitsemalla seikalla, että vaikka kyseiset muutokset tulivat voimaan 1.1.2001, niistä ei voinut seurata ”pääomasijoituksen luonteisten välitulojen” sisällyttämistä verovelvollisen veron määräytymisperusteeseen ennen vuotta 2002 eli vasta sen jälkeen, kun mainitut muutokset oli kumottu UntStFG 2001:n voimaantulon seurauksena 25.12.2001.
- 46 Kuten edellä 39 ja 40 kohdassa mainitusta unionin tuomioistuimen oikeuskäytännöstä ilmenee, kansallisen oikeuden perusteella 31.12.1993 voimassa olleen pääomanliikkeiden rajoituksen ei voida katsoa kuuluneen kyseisen jäsenvaltion oikeusjärjestykseen keskeytyksettä kyseisestä ajankohdasta lähtien muun muassa silloin, jos kyseisen rajoituksen taustalla ollut säännöstö on kumottu tai jos ajattelua, johon kyseinen säännöstö perustui, on muutettu. Tällainen kumoaminen tai muuttaminen tapahtuu lähtökohtaisesti säännösten, joilla voimassa olevan säännösten kumoaminen tai muuttaminen toteutetaan, tullessa tätä varten säädettyjen kansallisten perustuslaillisten menettelyjen mukaisesti voimaan.
- 47 Rajoituksen, joka oli voimassa 31.12.1993, kumoamisesta tai muuttamisesta annettujen säännösten muodollisesta voimaantulosta riippumatta kyseistä rajoitusta on pidettävä keskeytyksettä voimassa olleena, jos kumoamis- tai muuttamisä säännösten soveltamista on lykätty kansallisen oikeuden perusteella tai jos tällaiset säännökset on puolestaan kumottu ennen niiden soveltamisen alkamista. Tällaisessa tapauksessa on nimittäin katsottava, että rajoitus on kuulunut edelleen keskeytyksettä kyseisen jäsenvaltion oikeusjärjestykseen.
- 48 Tässä tilanteessa on katsottava, että jos StSenkG 2000:n antamisen yhteydessä säädettiin kyseisen lain soveltamisen aloittamisen lykkäämisestä – mikä ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen on tutkittava –, jolloin kolmansissa maissa asuvia väliyhtiöitä koskevaan verotusjärjestelmään tehtyjä muutoksia ei sovellettu SEUT 64 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuihin pääomanliikkeisiin 1.1. ja 25.12.2001, jolloin UntStFG 2001 tuli voimaan, välisenä aikana, olisi katsottava, että kyseisen tuomioistuimen tarkoittama rajoitus on pysytetty kyseisen määräyksen mukaisessa standstill-lausekkeessa tarkoitettulla tavalla keskeytyksettä voimassa 31.12.1993 lähtien.
- 49 Jos ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin sen sijaan toteaa, että StSenkG 2000:n säännöksiä sovellettiin kyseisen lain voimaantulosta lähtien, olisi katsottava, että kyseisen lain säätäminen katkaisi pääasiassa kyseessä olevan rajoituksen keskeytyksettömän voimassaolon, mistä olisi seurattava SEUT 64 artiklan 1 kohdan soveltamatta jättäminen.
- 50 Näin olisi siinä tapauksessa, että StSenkG 2000:een, joka tuli voimaan 1.1.2001, perustuvista verosäännöksistä seuraa, että vuoden 2001 aikana väliyhtiöistä saadut tulot oli tarkoitettu liitettäväksi kyseessä olevan kotimaisen verovelvollisen veron määräytymisperusteeseen riippumatta siitä, että verohallinto ei kyseisen lain 25.12.2001 tapahtuneen kumoamisen vuoksi lopulta soveltanut kyseisiä säännöksiä kyseisiin tuloihin perustuvien verojen kantamiseen vuonna 2002.
- 51 Toiseen kysymykseen on edellä esitetyn perusteella vastattava, että SEUT 64 artiklan 1 kohdan standstill-lauseketta on tulkittava siten, että SEUT 63 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua kieltoa sovelletaan suorien sijoitusten yhteydessä pääomanliikkeitä kolmansiin maihin tai kolmansista maista koskevaan rajoitukseen, jos kyseisen rajoituksen taustalla olevaa kansallista verosäännöstöä on

31.12.1993 jälkeen muutettu olennaisesti antamalla laki, joka on tullut voimaan mutta joka on jo ennen sen soveltamista käytännössä korvattu sisällöllisesti samanlaisella säännöstöllä kuin se, jota sovellettiin 31.12.1993, ellei kyseisen lain soveltamista ole kansallisen oikeuden perusteella lykätty siten, että sitä ei ole sen voimaantulosta huolimatta sovellettu SEUT 64 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuihin rajat ylittäviin pääomanliikkeisiin, mikä ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen on tutkittava.

Kolmas ennakkoratkaisukysymys

- 52 Siltä varalta, että ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin katsoisi toiseen kysymykseen annetun vastauksen perusteella, ettei pääasiassa kyseessä oleva kansallinen säännöstö kuulu SEUT 64 artiklan 1 kohdan mukaisen standstill-lausekkeen soveltamisalaan, on tutkittava ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen pyynnön mukaisesti sen esittämä kolmas kysymys.
- 53 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee kysymyksellään olennaisilta osin sitä, onko SEUT 63 artiklan 1 kohtaa tulkittava siten, että se on esteenä jäsenvaltion säännöstölle, jonka perustella kolmanteen maahan sijoittautuneen yhtiön tulot, jotka eivät ole peräisin sen omasta toiminnasta ja joita ovat esimerkiksi kyseisessä säännöstössä tarkoitettut ”pääomasijoituksen luonteiset välitulot”, liitetään yhtiöstä omistetun osuuden suhteessa kyseisessä jäsenvaltiossa asuvan verovelvollisen veron määrätymisperusteeseen, jos kyseinen verovelvollinen omistaa vähintään 1 prosentin osuuden mainitusta yhtiöstä ja jos kyseisiä tuloja verotetaan kyseisessä kolmannessa maassa kevyemmin kuin kyseessä olevassa jäsenvaltiossa.
- 54 Kysymykseen vastaamiseksi on arvioitava ensimmäiseksi, onko kyseessä SEUT 63 artiklassa tarkoitettu pääomien vapaan liikkuvuuden rajoitus ja jos on, toiseksi se, voidaanko tällainen rajoitus hyväksyä.

Pääomien vapaan liikkuvuuden rajoituksen olemassaolo

- 55 Unionin tuomioistuimen vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan pääomanliikkeiden rajoituksina kielletään muun muassa toimenpiteet, joilla aiheutetaan se, että jossakin toisessa valtiossa asuvat henkilöt ovat vähemmän halukkaita tekemään sijoituksia tietyssä jäsenvaltiossa, tai se, että kyseisessä jäsenvaltiossa asuvat henkilöt ovat vähemmän halukkaita tekemään niitä muissa valtioissa (ks. mm. tuomio 18.12.2007, A, C-101/05, EU:C:2007:804, 40 kohta; tuomio 10.2.2011, Haribo Lakritzen Hans Riegel ja Österreichische Salinen, C-436/08 ja C-437/08, EU:C:2011:61, 50 kohta ja tuomio 8.11.2012, komissio v. Suomi, C-342/10, EU:C:2012:688, 28 kohta).
- 56 Pääasiassa kyseessä olevan säännösten mukaan verovelvollisen, jonka verotuksellinen asuinpaikka on Saksassa ja joka omistaa vähintään 1 prosentin osuuden kolmannessa maassa, jossa verotus on ”kevyttä”, asuvasta ulkomaisesta yhtiöstä, veron määrätymisperusteeseen lisätään sen omistusosuuden suhteessa niin sanotut ”passiiviset tulot” eli kyseisessä säännöstössä tarkoitettut ”pääomasijoituksen luonteiset välitulot”, jotka kyseinen kolmannessa maassa asuva yhtiö saa, riippumatta voitonjaosta. Sen sijaan verovelvolliseen, joka omistaa vastaavanlaisen osuuden Saksassa asuvasta yhtiöstä, ei sovelleta mainittua säännöstöä, koska sitä sovelletaan jo määritelmänsä mukaan ainoastaan rajat ylittävissä tilanteissa.
- 57 Tällaisesta erilaisesta verokohtelusta voi olla haitallisia seurauksia kotimaiselle verovelvolliselle, joka omistaa osuuden tällaisia ”passiivisia” tuloja saavasta kolmannessa maassa asuvasta yhtiöstä, koska kyseisen yhtiön voitot liitetään verovelvollisen veron määrätymisperusteeseen sen kyseisestä yhtiöstä omistaman osuuden suhteessa. Sellaiseen verovelvolliseen verrattuna, joka omistaa vastaavanlaisen osuuden asuinjäsenvaltiossaan, tässä tapauksessa Saksassa, asuvasta yhtiöstä, tällainen erilainen kohtelu merkitsee verotuksellista haittaa verovelvolliselle, joka sijoittaa pääomia kolmanteen maahan, koska

pääasiassa kyseessä olevan säännösten perusteella kyseisestä verovelvollisesta erillisen oikeushenkilön voitot osoitetaan kyseiselle verovelvolliselle ja niitä verotetaan sen tuloina (ks. analogisesti tuomio 12.9.2006, Cadbury Schweppes ja Cadbury Schweppes Overseas, C-196/04, EU:C:2006:544, 45 kohta).

- 58 Tässä tilanteessa on katsottava, että pääasiassa kyseessä olevasta säännöstöstä voi seurata, että Saksassa yleisesti verovelvolliset sijoittajat ovat vähemmän halukkaita sijoittamaan tiettyihin kolmansiin maihin sijoittautuneisiin yhtiöihin, ja se voi siten merkitä SEUT 63 artiklan 1 kohdassa lähtökohtaisesti kiellettyä pääomien vapaan liikkuvuuden rajoitusta.

Rajoituksen oikeuttaminen

- 59 Koska pääasiassa kyseessä oleva säännöstö on luonteeltaan rajoittava, on Saksan hallituksen mainitsemalla tavalla tutkittava, voidaanko kyseisellä säännöstöllä käyttöön otettu pääomien vapaan liikkuvuuden rajoitus oikeuttaa tukeutumalla SEUT 65 artiklan 1 kohdan a alakohtaan, jonka mukaan SEUT 63 artiklassa määrätty ”ei rajoita jäsenvaltioiden oikeutta – – soveltaa niitä verolainsäädäntönsä säännöksiä, joiden mukaan verovelvollisia kohdellaan eri tavoin heidän asuinpaikkansa tai heidän pääomansa sijoituspaikan perusteella”.
- 60 Vakiintuneesta oikeuskäytännöstä ilmenee, että SEUT 65 artiklan 1 kohdan a alakohtaa on pääomien vapaan liikkuvuuden peruseriaa koskevana poikkeuksena tulkittava suppeasti. Näin ollen kyseistä määräystä ei voida tulkita niin, että kaikki verolainsäädäntö, jossa verovelvollisia kohdellaan eri tavoin sen mukaan, missä he asuvat tai mihin jäsenvaltioon he sijoittavat pääomansa, olisi automaattisesti sopusoinnussa EUT-sopimuksen kanssa (tuomio 11.9.2008, Eckelkamp ym., C-11/07, EU:C:2008:489, 57 kohta; tuomio 10.2.2011, Haribo Lakritzen Hans Riegel ja Österreichische Salinen, C-436/08 ja C-437/08, EU:C:2011:61, 56 kohta ja tuomio 10.4.2014, Emerging Markets Series of DFA Investment Trust Company, C-190/12, EU:C:2014:249, 55 kohta).
- 61 SEUT 65 artiklan 1 kohdan a alakohdassa sallittu erilainen kohtelu ei nimittäin saa saman artiklan 3 kohdan mukaan olla keino mielivaltaiseen syrjintään eikä peiteltyä rajoittamista. Unionin tuomioistuin on todennut, että tällainen erilainen kohtelu voidaan hyväksyä vain, jos se koskee tilanteita, jotka eivät ole objektiivisesti arvioituina toisiinsa rinnastettavissa, tai muussa tapauksessa erilaisen kohtelun on oltava oikeutettua yleistä etua koskevasta pakottavasta syystä (ks. vastaavasti tuomio 6.6.2000, Verkooijen, C-35/98, EU:C:2000:294, 43 kohta; 7.9.2004, Manninen, C-319/02, EU:C:2004:484, 29 kohta ja tuomio 17.9.2009, Glaxo Wellcome, C-182/08, EU:C:2009:559, 68 kohta).
- 62 Ensimmäiseksi on näin ollen tutkittava se, koskeeko erilainen kohtelu objektiivisesti arvioituna toisiinsa rinnastettavia tilanteita, ja tarvittaessa toiseksi se, voidaanko kyseessä oleva pääomien vapaan liikkuvuuden rajoitus oikeuttaa yleistä etua koskevalla pakottavalla syyllä.

– Tilanteiden rinnastettavuus

- 63 Saksan hallitus riitauttaa pääomien vapaan liikkuvuuden rajoituksen olemassaolon ja esittää, ettei pääasiassa kyseessä olevassa säännöstössä tarkoitettua tilannetta, jossa verovelvolliset omistavat osuuden kolmannessa maassa asuvasta yhtiöstä, jota verotetaan kevyesti, voida rinnastaa sellaisten verovelvollisten tilanteeseen, jotka omistavat tällaisen osuuden Saksassa asuvasta yhtiöstä. Saksan hallituksen mukaan tilanteita ei voida rinnastaa toisiinsa muun muassa siitä syystä, että kyseinen säännöstö koskee osuuksia yhtiöistä, jotka eivät kuulu Saksan verotukselliseen toimivaltaan ja joita verotetaan kolmansissa maissa vain kevyesti.

- 64 Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan rajat ylittävän tilanteen rinnastettavuutta jäsenvaltion sisäiseen tilanteeseen on tutkittava siten, että huomioon otetaan kyseessä olevilla kansallisilla säännöksillä tavoiteltu päämäärä (ks. vastaavasti tuomio 18.7.2007, Oy AA, C-231/05, EU:C:2007:439, 38 kohta; tuomio 1.4.2014, Felixstowe Dock and Railway Company ym., C-80/12, EU:C:2014:200, 25 kohta ja tuomio 12.6.2018, Bevola ja Jens W. Trock, C-650/16, EU:C:2018:424, 32 kohta).
- 65 Tässä yhteydessä on mainittava, että ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen selitysten mukaan pääasiassa kyseessä olevan säännösten päämääränä on ”estää tai neutralisoida yleisesti verovelvollisten henkilöiden (passiivisten) tulojen siirtyminen kevyen verotuksen valtioihin”. Saksan hallituksen mukaan kyseisellä säännöksellä myös estetään veronkiertoa, jossa siirretään keinotekoisesti tuloja kolmansiin maihin, joissa verotus on kevyttä.
- 66 On ymmärrettävää, ettei jäsenvaltion tavoitteella vastustaa tulojen siirtämistä kolmansiin maihin, joissa verotus on kevyttä, ole merkitystä silloin, kun kyse on tämän jäsenvaltion sisällä toteutettavista sijoituksista.
- 67 Kuten julkisasiamies esittää ratkaisuehdotuksensa 71 kohdassa, pääasiassa kyseessä olevalla säännöksellä pyritään kuitenkin yhdenmukaistamaan mahdollisimman pitkälti sellaisten Saksassa asuvien yhtiöiden tilanteet, jotka ovat sijoittaneet pääomaa kolmannessa maassa, jossa verotus on kevyttä, asuvaan yhtiöön, ja sellaisten Saksassa asuvien yhtiöiden tilanteet, jotka ovat sijoittaneet pääomiaan toiseen Saksassa asuvaan yhtiöön, jotta muun muassa saataisiin neutralisoitua veroedut, joita ensin mainitut voisivat saada pääomansa sijoittamisesta kolmanteen maahan. Jos kuitenkin jäsenvaltio verottaa yksipuolisesti kotimaista yhtiötä tuloista, jotka kolmannessa maassa asuva yhtiö, josta kotimainen yhtiö omistaa osuuden, on saanut, tällaisen kotimaisen yhtiön tilanne muistuttaa sellaisen kotimaisen yhtiön tilannetta, joka omistaa osuuden toisesta kotimaisesta yhtiöstä (ks. analogisesti tuomio 12.9.2006, Cadbury Schweppes ja Cadbury Schweppes Overseas, C-196/04, EU:C:2006:544, 45 kohta ja tuomio 14.12.2006, Denkavit Internationaal ja Denkavit France, C-170/05, EU:C:2006:783, 35 ja 36 kohta).
- 68 Ottamatta vielä kantaa siihen, voiko pääasiassa kyseessä oleva säännöstö olla mahdollisesti oikeutettu yleistä etua koskevasta pakottavasta syystä, on tässä tilanteessa katsottava, että tilanteiden toteaminen sellaisiksi, joita ei voida rinnastaa toisiinsa, pelkästään sillä perusteella, että kyseessä oleva sijoittaja omistaa osuuden kolmannessa maassa asuvasta yhtiöstä, vaikka SEUT 63 artiklan 1 kohdassa kielletään nimenomaan rajat ylittävien pääomanliikkeiden rajoittaminen, veisi kyseiseltä määräykseltä sisällön (ks. analogisesti tuomio 12.6.2018, Bevola ja Jens W. Trock, C-650/16, EU:C:2018:424, 35 kohta).
- 69 Edellä esitetystä seuraa, että pääasiassa kyseessä oleva erilainen kohtelu koskee objektiivisesti tarkasteltuna toisiinsa rinnastettavia tilanteita.

– Yleistä etua koskevan pakottavan syyn olemassaolo

- 70 Unionin tuomioistuimen vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan pääomien vapaan liikkuvuuden rajoitus voidaan hyväksyä ainoastaan, jos sitä voidaan pitää oikeutettuna yleistä etua koskevista pakottavista syistä, jos sillä voidaan taata kyseessä olevan tavoitteen toteutuminen ja jos sillä ei ylitetä sitä, mikä on tarpeen tämän tavoitteen saavuttamiseksi (ks. vastaavasti tuomio 11.10.2007, ELISA, C-451/05, EU:C:2007:594, 79 ja 82 kohta; tuomio 23.1.2014, DMC, C-164/12, EU:C:2014:20, 44 kohta ja tuomio 21.6.2018, Fidelity Funds ym., C-480/16, EU:C:2018:480, 64 kohta).
- 71 Saksan, Ranskan ja Ruotsin hallitukset katsovat kirjallisissa huomautuksissaan, että pääasiassa kyseessä olevan kaltainen säännöstö voi olla oikeutettu yleistä etua koskevista pakottavista syistä, jotka liittyvät verotusvallan tasapainoiseen jakoon jäsenvaltioiden ja kolmansien maiden välillä, veropetosten ja veronkierron ehkäisemiseen sekä tarpeeseen varmistaa verovalvonnan tehokkuus.

- 72 Tässä yhteydessä on muistutettava aluksi, että jäsenvaltioiden ja kolmansien maiden välisen verotusvallan tasapainoisen jaon turvaaminen on peruste, jolla voidaan oikeuttaa pääomien vapaan liikkuvuuden rajoitus muun muassa, jos kyseessä olevilla kansallisilla toimenpiteillä pyritään estämään menettelytapoja, jotka ovat omiaan vaarantamaan jäsenvaltion oikeuden käyttää verotusvaltaansa sen alueella toteutettujen toimintojen osalta (ks. vastaavasti tuomio 10.2.2011, Haribo Lakritzen Hans Riegel ja Österreichische Salinen, C-436/08 ja C-437/08, EU:C:2011:61, 121 kohta; tuomio 10.5.2012, Santander Asset Management SGIIC ym., C-338/11–C-347/11, EU:C:2012:286, 47 kohta ja tuomio 10.4.2014, Emerging Markets Series of DFA Investment Trust Company, C-190/12, EU:C:2014:249, 98 kohta).
- 73 Samansuuntaisesti unionin tuomioistuimien on todennut, että kansallinen toimenpide, jolla rajoitetaan pääomien vapaata liikkuvuutta, voi olla oikeutettu veropetosten ja veronkierron estämiseksi silloin, kun toimenpide koskee erityisesti täysin keinotekoisia järjestelyjä, joilla ei ole taloudellista todellisuuspohjaa ja jotka on toteutettu ainoastaan sen veron kiertämiseksi, joka olisi normaalisti maksettava kyseisen jäsenvaltion alueella harjoitetusta toiminnasta syntyneistä voitoista (ks. vastaavasti tuomio 12.9.2006, Cadbury Schweppes ja Cadbury Schweppes Overseas, C-196/04, EU:C:2006:544, 51 ja 55 kohta; tuomio 13.3.2007, Test Claimants in the Thin Cap Group Litigation, C-524/04, EU:C:2007:161, 72 ja 74 kohta ja tuomio 3.10.2013, Itelcar, C-282/12, EU:C:2013:629, 34 kohta).
- 74 Lisäksi unionin tuomioistuimen vakiintuneesta oikeuskäytännöstä ilmenee, että verovalvonnan tehokkuuden turvaaminen on sellainen yleistä etua koskeva pakottava syy, jolla voidaan oikeuttaa pääomien vapaan liikkuvuuden rajoitus (ks. vastaavasti tuomio 9.10.2014, van Caster, C-326/12, EU:C:2014:2269, 46 kohta ja tuomio 22.11.2018, Huijbrechts, C-679/17, EU:C:2018:940, 36 kohta). Tässä yhteydessä on muistutettava, että verovalvonnalla pyritään unionin tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaan ehkäisemään veropetoksia ja veronkiertoa (ks. vastaavasti tuomio 5.7.2012, SIAT, C-318/10, EU:C:2012:415, 44 kohta).
- 75 Tässä tilanteessa on katsottava, että ennakkoratkaisumenettelyyn osallistuneiden tahojen mainitsemat yleistä etua koskevat pakottavat syyt liittyvät pääasian kaltaisessa tilanteessa läheisesti toisiinsa (ks. analogisesti tuomio 13.12.2005, Marks & Spencer, C-446/03, EU:C:2005:763, 51 kohta; tuomio 21.1.2010, SGI, C-311/08, EU:C:2010:26, 69 kohta ja tuomio 5.7.2012, SIAT, C-318/10, EU:C:2012:415, 48 kohta). Koska pääasiassa kyseessä olevan kansallisen säännösten tavoite on edellä 65 kohdassa mainitun mukaisesti olennaisilta osin kyseisten yleistä etua koskevien pakottavien syiden ja erityisesti veropetosten ja veronkierron ehkäisemisen kaltainen, on tutkittava, voidaanko kyseisellä säännöstyllä taata tavoitteen toteutuminen ja ylitetäänkö sillä se, mikä on tarpeen kyseisen päämäärän saavuttamiseksi.
- 76 Sen osalta, voidaanko mainitulla säännöstyllä saavuttaa sille asetettu tavoite, on mainittava, että muun muassa AStG 2006:n 7 §:n 6 momentissa ja 8 §:n 3 momentissa säädetään, että kolmannessa maassa asuvan yhtiön, joka saa ”pääomansijoituksen luonteisia välituloja”, joita ei voida verottaa Saksassa ja joita verotetaan kyseessä olevassa kolmannessa maassa kyseisessä säännöstyössä tarkoitetulla tavalla kevyesti, voitot liitetään niiden jakamisesta riippumatta Saksassa yleisesti verovelvollisen henkilön veron määrätymisperusteeseen sen kyseisestä yhtiöstä omistaman osuuden suhteessa ja niitä verotetaan mainitun henkilön tulona kuin jaettua voitto-osuutta.
- 77 Tässä yhteydessä on mainittava, että julkisasiamiehen ratkaisuehdotuksensa 94 kohdassa mainitsemalla tavalla ei voida sulkea pois sitä, että pääasian kaltaisessa tilanteessa siitä, että Saksassa asuva yhtiö Z luovuttaa saatavia Y:lle, johon Saksan verotusvalta ei ulotu, voi olla seurauksena, että urheiluseurojen Saksassa harjoittamassa toiminnassa syntyvät tulot, joihin saavat liittyvät, jäävät ainakin osittain Saksan verotusvallan ulkopuolelle, vaikka tämä kysymys siitä, mitä aineellista vero-oikeutta asiaan sovelletaan, kuuluukin ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen arvioitavaksi. Lisäksi on mainittava, että vaikka unionin tuomioistuimella ei ole käytettävissään riittäviä tietoja tosiseikastosta sen ratkaisemiseksi, ovatko pääasiassa kyseessä olevat oikeustoimet luonteeltaan keinotekoisia, ei voida myöskään sulkea pois sitä, että koska Y:n ainoana toimintana on Saksassa asuvalta yhtiöiltä

ulkopuolisella rahoituksella, mukaan lukien X:n myöntämä laina, ostettujen saatavien omistaminen, X:n Y:stä omistamalle osuudelle ei ole pätevää liiketoiminnallista perustetta vaan sen pääasiallisena tavoitteena tai yhtenä pääasiallisista tavoitteista saattaa olla sellaisen veron kiertäminen, joka olisi normaalisti maksettava Saksan alueella harjoitetusta toiminnasta syntyneistä voitoista, käyttämällä Y:tä väliyhtiönä tässä tarkoituksessa.

- 78 Koska pääasiassa kyseessä olevan kaltaisella säännöstöllä, jolla säädetään kolmannessa maassa, jossa verotus on ”kevyttä”, asuvan yhtiön tulojen liittämisestä Saksassa yleisesti verovelvollisen yhtiön veron määrääntymisperusteeseen, voidaan pääasian kaltaisessa tilanteessa neutralisoida tulojen mahdollisen keinotekoisien tällaiseen kolmanteen maahan siirtämisen vaikutukset, tällainen säännöstö on lähtökohtaisesti omiaan takaamaan sen, että sille asetettu tavoite toteutuu.
- 79 Vielä on tarkistettava, ylitetäänkö kyseisellä säännöstöllä sitä, mikä on tarpeen sen tavoitteen saavuttamiseksi.
- 80 Unionin tuomioistuimen vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan pelkästään se, että kotimainen yhtiö omistaa osuuden toisesta, kolmanteen maahan sijoittautuneesta yhtiöstä, ei voi itsessään olla perusteena yleiselle olettamalle veropetoksesta ja veronkierrasta ja oikeuttaa näin ollen pääomien vapaata liikkuvuutta rajoittavaa verotoimenpidettä (ks. vastaavasti tuomio 16.7.1998, ICI, C-264/96, EU:C:1998:370, 26 kohta; tuomio 21.11.2002, X ja Y, C-436/00, EU:C:2002:704, 62 kohta ja tuomio 11.10.2007, ELISA, C-451/05, EU:C:2007:594, 91 kohta). Pääomien vapaata liikkuvuutta rajoittava kansallinen toimenpide voi sen sijaan edellä 73 kohdasta ilmenevällä tavalla olla oikeutettu, jos sillä pyritään erityisesti estämään menettelytapoja, joiden tarkoituksena on luoda puhtaasti keinotekoisia järjestelyjä.
- 81 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tahtoo tältä osin tietää, voidaanko 12.9.2006 annetussa tuomiossa Cadbury Schweppes ja Cadbury Schweppes Overseas (C-196/04, EU:C:2006:544) käytetty käsite ”puhtaasti keinotekoinen järjestely” saattaa koskemaan pääasian tilannetta. Se mainitsee lisäksi, että kyseiseen tuomioon johtanut asia liittyi erityisesti SEUT 49 artiklan mukaisen sijoittautumisvapauden asiayhteyteen, koska mainittu asia koski jäsenvaltion kansallista säännöstöä toiseen jäsenvaltioon sijoittautuneen väliyhteisön tulojen verottamisesta ensin mainittuun jäsenvaltioon sijoittautuneen verovelvollisen tuloina erityisessä tilanteessa, jossa kotimainen verovelvollinen omisti yli 50 prosenttia kyseisen yhteisön pääomasta.
- 82 On mainittava, että 12.9.2006 annetun tuomion Cadbury Schweppes ja Cadbury Schweppes Overseas (C-196/04, EU:C:2006:544) 67 ja 68 kohdassa todettiin, että yhtiön perustaminen tiettyyn jäsenvaltioon on ”puhtaasti keinotekoinen järjestely”, jos ulkopuolisten tarkastettavissa olevien objektiivisten tekijöiden perusteella voidaan todeta, että kyseinen yhtiö on fiktiivinen toimipaikka, koska se ei harjoita tosiasiallista taloudellista toimintaa vastaanottajajäsenvaltiossa, kun otetaan huomioon erityisesti mainitun yhtiön fyysisen olemassaolon taso toimitilojen, henkilöstön ja kaluston osalta. Mainitussa tuomiossa pääteltiin tästä, että tällaisiin fiktiivisiin toimipaikkoihin, erityisesti ”postilaatikkona” tai ”bulvaanina” toimivaan tytäryhtiöön, voidaan soveltaa erityistä verojärjestelmää veropetosten ja veronkierron ehkäisemiseksi perussopimuksen kyseistä vapautta koskevien määräysten estämättä.
- 83 Sen ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen nimenomaisesti mainitseman seikan osalta, mitä laadullisia ja määrällisiä edellytyksiä kotimaisen verovelvollisen omistuksen kolmannessa maassa asuvassa yhtiössä on täytettävä, jotta omistusta ei pidettäisi ”puhtaasti keinotekoisena”, on muistutettava, että pääomien vapaalla liikkuvuudella jäsenvaltioiden ja kolmansien maiden välillä ei ole tarkoitus asettaa edellytyksiä sille, miten yhtiöt voivat sijoittautua sisämarkkinoilla (ks. vastaavasti tuomio 13.11.2012, Test Claimants in the FII Group Litigation, C-35/11, EU:C:2012:707, 100 kohta), vaan vapauttaa rajat ylittävät pääomanliikkeet (ks. vastaavasti tuomio 14.12.1995, Sanz de Lera ym., C-163/94, C-165/94 ja C-250/94, EU:C:1995:451, 19 kohta ja tuomio 10.2.2011, Haribo Lakritzen Hans Riegel ja Österreichische Salinen, C-436/08 ja C-437/08, EU:C:2011:61, 46 kohta).

- 84 Niinpä käsitettä ”puhtaasti keinotekoinen järjestely” ei voida pääomien vapaan liikkuvuuden asiayhteydessä välttämättä tiivistää 12.9.2006 annetun tuomion Cadbury Schweppes ja Cadbury Schweppes Overseas (C-196/04, EU:C:2006:544) 67 ja 68 kohdassa tarkoitettuihin seikkoihin, jotka koskevat sitä, ettei yhtiön toimipaikka harjoita tosiasiallista taloudellista toimintaa, sillä veron perusteettoman välttämisen tai perusteettoman veroedun saamisen edellytykset jäsenvaltiossa voidaan rajat ylittävien pääomanliikkeiden tapauksessa täyttää keinotekoisesti eri muodoissa. On totta, että mainitut seikat voivat myös pääomien vapaata liikkuvuutta koskevien oikeussääntöjen soveltamisen kannalta viitata puhtaasti keinotekoisien järjestelyjen olemassaoloon erityisesti, jos osoittautuu tarpeelliseksi arvioida liiketoiminnallista perustetta osuuden hankkimiselle yhtiöstä, joka ei harjoita omaa taloudellista toimintaa. Mainittu käsite voi kuitenkin pääomien vapaan liikkuvuuden asiayhteydessä kattaa myös minkä tahansa järjestelyn, jonka pääasiallinen tavoite tai yksi pääasiallisista tavoitteista on jäsenvaltiossa harjoitettuun toimintaan perustuvan voiton siirtäminen keinotekoisesti kolmanteen maahan, jossa verotus on kevyttä.
- 85 Nyt käsiteltävässä asiassa vaikuttaa kuitenkin siltä, ettei pääasiassa kyseessä olevalla säännöstöllä pyritä yksinomaan estämään menettelytapoja, jotka merkitsevät tällaisten keinotekoisien järjestelyjen luomista. Ennakkoratkaisupyynnöstä nimittäin ilmenee, että AStG 2006:n 7 §:n 6 momentin ja 8 §:n 3 momentin mukaan on niin, että jos todetaan, että kotimainen verovelvollinen omistaa vähintään 1 prosentin kolmannessa maassa, jossa verotus on mainitussa säännöstössä tarkoitettulla tavalla kevyttä, asuvan yhtiön, joka saa kyseisessä säännöstössä tarkoitettuja ”pääomansijoituksen luonteisia välituloja”, pääomasta, kyseiset tulot liitetään automaattisesti kyseisen verovelvollisen veron määräytymisperusteeseen eikä verovelvolliselle anneta mahdollisuutta esittää tietoja, jotka osoittavat, ettei sen omistus perustu keinotekoiseen järjestelyyn, eli esimerkiksi liiketoiminnallisia syitä sen omistukselle kyseisessä yhtiössä tai tietoja yhtiön harjoittaman taloudellisen toiminnan tosiasiallisuudesta.
- 86 Pääasiassa kyseessä olevan säännösten tällaista automatismia, joka voidaan olennaisilta osin rinnastaa kumoamattomaan olettamaan veropetoksesta tai veronkierrosta, ei voida oikeuttaa yksinomaan kyseisessä säännöstössä vahvistetuilla kriteereillä. Vaikka nimittäin kyseisessä säännöstössä määritellyt kolmannessa maassa asuvan yhtiön tulojen keveä verotus tai tulonhankkimistoiminnan ”passiivisuus” voivat viitata menettelytapoihin, joista voi seurata veropetos tai veronkierto, ne eivät voi itsessään riittää sen toteamiseen, että jäsenvaltiossa asuvan verovelvollisen omistus kyseisessä yhtiössä on välttämättä kaikissa tapauksissa keinotekoinen järjestely.
- 87 Vakiintuneesta oikeuskäytännöstä ilmenee jäsenvaltioiden välisten suhteiden osalta, ettei kansallisella lainsäädännöllä ylitetä sitä, mikä on tarpeen veropetosten ja veronkierron estämiseksi, jos siinä kaikissa tapauksissa, joissa liiketoimien keinotekoisuutta ei voida sulkea pois, annetaan verovelvolliselle mahdollisuus esittää näyttöä kyseisen liiketoimen toteuttamisen mahdollisista liiketaloudellisista syistä ilman liiallisia hallinnollisia rasitteita (ks. vastaavasti tuomio 13.3.2007, *Test Claimants in the Thin Cap Group Litigation*, C-524/04, EU:C:2007:161, 82 kohta; tuomio 5.7.2012, *SIAT*, C-318/10, EU:C:2012:415, 50 kohta ja tuomio 3.10.2013, *Itelcar*, C-282/12, EU:C:2013:629, 37 kohta).
- 88 Kun otetaan huomioon edellisessä kohdassa mainittu oikeuskäytäntö, pääasiassa kyseessä olevalla säännöstöllä, jossa menettelytapojen keinotekoisuutta pidetään olettamana pelkästään siitä syystä, että kyseisessä säännöstössä mainitut edellytykset täyttyvät, antamatta asianomaiselle verovelvolliselle mahdollisuutta kumota kyseistä olettamaa, ylitetään lähtökohtaisesti se, mikä on tarpeen kyseisen säännösten tavoitteen saavuttamiseksi.
- 89 Pääasiassa kyseessä oleva säännöstö ei kuitenkaan koske jäsenvaltioita vaan kolmansia maita.

- 90 Tässä yhteydessä on muistutettava, että oikeuskäytäntöä, joka koskee liikkumisvapauksien unionissa tapahtuvan käytön rajoituksia, ei voida täysimääräisesti soveltaa jäsenvaltioiden ja kolmansien valtioiden välisiin pääomanliikkeisiin, sillä nämä pääomanliikkeet kuuluvat erilaiseen oikeudelliseen asiayhteyteen (ks. mm. tuomio 28.10.2010, *Établissements Rimbaud*, C-72/09, EU:C:2010:645, 40 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 91 Unionin tuomioistuimen oikeuskäytännöstä ilmenee erityisesti sen jäsenvaltioille kuuluvan velvollisuuden osalta, että verovelvolliselle on annettava mahdollisuus toimittaa tietoja, jotka osoittavat mahdolliset liiketoiminnalliset syyt sen omistukselle kolmannessa maassa asuvasta yhtiöstä, että tällaisen velvollisuuden olemassaoloa on arvioitava sen perusteella, onko käytettävissä sellaisia hallinnollisia ja lainsäädännöllisiä keinoja, jotka mahdollistavat tarvittaessa tällaisten tietojen todenperäisyyden selvittämisen (ks. vastaavasti tuomio 11.10.2007, *ELISA*, C-451/05, EU:C:2007:594, 98 kohta; tuomio 28.10.2010, *Établissements Rimbaud*, C-72/09, EU:C:2010:645, 45 ja 46 kohta ja tuomio 10.4.2014, *Emerging Markets Series of DFA Investment Trust Company*, C-190/12, EU:C:2014:249, 85 kohta).
- 92 Unionin tuomioistuimen vakiintuneesta oikeuskäytännöstä ilmenee myös, että jos jäsenvaltion sääntelyssä asetetaan tietyn veroedun saamiselle edellytyksiä, joiden täyttyminen voidaan varmistaa vain kolmannen maan toimivaltaisilta viranomaisilta saatavilla tiedoilla, kyseinen jäsenvaltio saa lähtökohtaisesti evätä kyseisen edun, jos tällaisten tietojen saaminen kyseiseltä kolmannelta maalta osoittautuu mahdottomaksi sen vuoksi, että sillä ei ole sopimusperusteista velvollisuutta antaa niitä (ks. vastaavasti tuomio 18.12.2007, *A*, C-101/05, EU:C:2007:804, 63 kohta; tuomio 10.2.2011, *Haribo Lakritzen Hans Riegel ja Österreichische Salinen*, C-436/08 ja C-437/08, EU:C:2011:61, 67 kohta ja tuomio 10.4.2014, *Emerging Markets Series of DFA Investment Trust Company*, C-190/12, EU:C:2014:249, 84 kohta).
- 93 Nyt käsiteltävässä asiassa toteamus, jonka mukaan pääasiassa kyseessä olevan Saksassa asuvan yhtiön omistus kolmannessa maassa asuvasta yhtiöstä ei ole AStG 2006:n 7 §:n 6 momentin ja 8 §:n 3 momentissa säädettyjen edellytysten täyttymisestä huolimatta keinotekoinen järjestely, edellyttää Saksan verohallinnon arviointia muun muassa kyseisen kolmannessa maassa asuvan yhtiön toiminnan luonnetta koskevista tiedoista.
- 94 Koska jäsenvaltion ei tarvitse hyväksyä tietoja kolmannessa maassa asuvan yhtiön, josta kyseisessä jäsenvaltiossa verovelvollinen henkilö omistaa osuuden, toiminnasta, ellei se voi tarvittaessa selvittää kyseisten tietojen todenperäisyyttä (ks. vastaavasti tuomio 10.4.2014, *Emerging Markets Series of DFA Investment Trust Company*, C-190/12, EU:C:2014:249, 85 kohta), ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen on nyt käsiteltävässä asiassa tutkittava, onko Saksan liittotasavallan ja Sveitsin valaliiton välillä olemassa sellaisia sopimusvelvoitteita, joissa määrätään kyseessä olevien kansallisten viranomaisten välistä yhteistyötä ja tietojenvaihtoa koskevista oikeudellisista puitteista ja jotka todella antavat Saksan veroviranomaisille mahdollisuuden todentaa tarvittaessa Sveitsiin sijoittautunutta yhtiötä koskevat tiedot, jotka on esitetty sen osoittamiseksi, että mainitun verovelvollisen omistus kyseisessä yhtiössä ei ole keinotekoinen järjestely.
- 95 Jos jäsenvaltion ja kolmannen maan välillä ei ole tällaista, erityisesti sopimusperusteista, sääntelyä, on katsottava, että SEUT 63 artiklan 1 kohta ei ole esteenä sille, että asianomainen jäsenvaltio soveltaa pääasiassa kyseessä olevan kaltaista säännöstöä, jossa säädetään kolmannessa maassa asuvan yhtiön tulojen liittämistä kotimaisen verovelvollisen veron määräytymisperusteeseen antamatta kyseiselle verovelvolliselle mahdollisuutta osoittaa mahdollisia liiketaloudellisia syitä sen omistukselle kyseisessä yhtiössä. Jos sen sijaan todetaan, että tällainen sääntely on olemassa, asianomaiselle verovelvolliselle on annettava mahdollisuus osoittaa mahdolliset liiketaloudelliset syyt sijoitukselleen kyseisessä kolmannessa maassa ilman liiallisia hallinnollisia rasitteita.

96 Kolmanteen kysymykseen on edellä esitetyn perusteella vastattava, että SEUT 63 artiklan 1 kohtaa on tulkittava siten, että se ei ole esteenä jäsenvaltion säännöstölle, jonka perustella kolmannessa maassa asuvan yhtiön tulot, jotka eivät ole peräisin sen omasta toiminnasta ja joita ovat esimerkiksi kyseisessä säännöstössä tarkoitettut ”pääomasijoituksen luonteiset välitulot”, liitetään omistetun osuuden suhteessa kyseisessä jäsenvaltiossa asuvan verovelvollisen veron määräytymisperusteeseen, jos kyseinen verovelvollinen omistaa vähintään 1 prosentin osuuden mainitusta yhtiöstä ja jos kyseisiä tuloja verotetaan kyseisessä kolmannessa maassa kevyemmin kuin kyseessä olevassa jäsenvaltiossa, ellei ole olemassa oikeudellista sääntelyä, johon kuuluu erityisesti sopimusvelvoitteita, joiden ansiosta mainitun jäsenvaltion kansalliset veroviranomaiset voivat tarvittaessa todentaa samaa yhtiötä koskevat tiedot, jotka on esitetty sen osoittamiseksi, ettei mainitun verovelvollisen omistus kyseisessä yhtiössä ole keinotekoinen järjestely.

Oikeudenkäyntikulut

97 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely unionin tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä unionin tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (suuri jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

- 1) SEUT 64 artiklan 1 kohdan standstill-lauseketta on tulkittava siten, että SEUT 63 artiklan 1 kohta ei ole esteenä jäsenvaltion säännösten mukaan 31.12.1993 suorien sijoitusten yhteydessä olennaisilta osin voimassa olleen pääomanliikkeitä kolmansiin maihin ja kolmansista maista koskeneen rajoituksen soveltamiselle, vaikka kyseistä rajoitusta on kyseisen ajankohdan jälkeen laajennettu koskemaan myös sellaisia omistusosuuksia, joihin ei liity suoraa sijoitusta.
- 2) SEUT 64 artiklan 1 kohdan standstill-lauseketta on tulkittava siten, että SEUT 63 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua kieltoa sovelletaan suorien sijoitusten yhteydessä pääomanliikkeitä kolmansiin maihin tai kolmansista maista koskevaan rajoitukseen, jos kyseisen rajoituksen taustalla olevaa kansallista verosäännöstöä on 31.12.1993 jälkeen muutettu olennaisesti antamalla laki, joka on tullut voimaan mutta joka on jo ennen sen soveltamista käytännössä korvattu sisällöllisesti samanlaisella säännöstöllä kuin se, jota sovellettiin 31.12.1993, ellei kyseisen lain soveltamista ole kansallisen oikeuden perusteella lykätty siten, että sitä ei ole sen voimaantulosta huolimatta sovellettu SEUT 64 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuihin rajat ylittäviin pääomanliikkeisiin, mikä ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen on tutkittava.
- 3) SEUT 63 artiklan 1 kohtaa on tulkittava siten, että se ei ole esteenä jäsenvaltion säännöstölle, jonka perustella kolmannessa maassa asuvan yhtiön tulot, jotka eivät ole peräisin sen omasta toiminnasta ja joita ovat esimerkiksi kyseisessä säännöstössä tarkoitettut ”pääomasijoituksen luonteiset välitulot”, liitetään omistetun osuuden suhteessa kyseisessä jäsenvaltiossa asuvan verovelvollisen veron määräytymisperusteeseen, jos kyseinen verovelvollinen omistaa vähintään 1 prosentin osuuden mainitusta yhtiöstä ja jos kyseisiä tuloja verotetaan kyseisessä kolmannessa maassa kevyemmin kuin kyseessä olevassa jäsenvaltiossa, ellei ole olemassa oikeudellista sääntelyä, johon kuuluu erityisesti sopimusvelvoitteita, joiden ansiosta mainitun jäsenvaltion kansalliset veroviranomaiset voivat tarvittaessa todentaa samaa yhtiötä koskevat tiedot, jotka on esitetty sen osoittamiseksi, ettei mainitun verovelvollisen omistus kyseisessä yhtiössä ole keinotekoinen järjestely.

Allekirjoitukset